

Dosarul nr. 2ra-876/2022
2-21067567-01-2ra-20062022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (L. Mitrofan)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Panov, M. Anton, O. Cojocaru)

Î N C H E I E R E

14 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de către Munteanu Iuliana și de către Munteanu Grigore, reprezentat de avocatul Istrati Petru,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Munteanu Iuliana împotriva lui Munteanu Grigore, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copiilor sect. Rîșcani cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori, încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a fostului soț,

împotriva deciziei din 24 martie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 05 mai 2021, Munteanu Iuliana, reprezentată de avocatul Botnarenco Ion, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Munteanu Grigore, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copiilor sect. Rîșcani cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori, încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a fostului soț, cât și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la xxxx a fost încheiată căsătoria între Munteanu Iuliana și Munteanu Grigore.

Din căsătorie s-au născut copii minori Xxxx, născut la xxxx, și Xxxx, născută la xxxx.

Din luna martie 2021 s-au separat cu traiul, iar copii minori Xxxx și Xxxx locuiesc cu reclamanta pe adresa mun. xxxx.

A susținut că, motivul depunerii cererii de chemare în judecată este infidelitatea soțului și atitudinea indiferentă față de familie.

A indicat că, la moment copii minori se află în grija exclusivă a Iulianeii Munteanu, iar toate cheltuielile privind serviciile comunale, pregătiri școlare, analize medicale și alte cheltuieli de întreținere, necesare copiilor minori, sunt în sarcina dînzei. Munteanu Grigore în această perioadă nu a contribuit cu nimic la susținerea morală, financiară, la educația copiilor minori.

Discuțiile privind asigurarea unui trai decent și confortabil copiilor comuni în cazul separării au fost ignorate de Munteanu Grigore.

Potrivit informațiilor Biroului Național de Statistică al Republicii Moldova minimul de existență pe ani, categorii de populație, medii și semestre, orașe mari Semestrul II - 2020 constituie: copii în vârstă de până la 1 an - 942,2 lei; copii în vârstă de 1-6 ani - 2 045,3 lei; copii în vârstă de 7-17 ani - 2 628,3 lei.

Consideră că, în raport cu copilul minor Xxxx, să fie stabilită și încasată din contul lui Munteanu Grigore suma de 2 000 de lei/lunar până la atingerea majoratului, iar pentru copilul minor Xxxx, să fie stabilită și încasată suma de 2 500 de lei/lunar până la atingerea majoratului.

A relevat că, copiii minori se află în grija exclusivă a Iulianei Munteanu, cheltuielile privind întreținerea acestora nu se limitează doar la alimentație și vestimentație, dar și la implicarea copiilor în activități școlare, activități extracuriculare, care sunt benefice dezvoltării copiilor.

Xxxx, născut la xxxx, necesită supraveghere permanentă din partea mamei, din care considerent este în imposibilitatea de a se angaja la un loc de muncă pentru a întreține copii minori în mod egal ca pârâtul.

Consideră oportun ca până la împlinirea vârstei de 3 ani a copilului minor Xxxx, să fie încasat din contul lui Munteanu Grigore sub formă de întreținere materială reciprocă suma de 5 000 de lei în beneficiul Iulianei Munteanu.

Prin hotărârea din 21 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată, s-a dispus desfacerea căsătoriei încheiată între Munteanu Grigore și Rotari Iuliana, înregistrată de Oficiul Stării civile sect. Rîșcani, mun. Chișinău, la xxxx, nr. 164.

S-a stabilit domiciliul copiilor minori Xxxx, născut la xxxx și Xxxx, născută la xxxx, cu mama acestora Munteanu Iuliana.

S-a încasat din contul lui Munteanu Grigore în contul Iulianei Munteanu pensia alimentară pentru întreținerea copiilor minori Xxxx și Xxxx, în sumă bănească fixă, a câte 2 000 de lei lunar pentru fiecare, ce urmează a fi încasați de la depunerea cererii în judecată 05 mai 2021 până la atingerea majoratului de către copii minori, pensia de întreținerea materială reciprocă a fostului soț în sumă de 2 500 de lei lunar, până la atingerea vârstei de 3 ani a copilului minor Xxxx, născut la xxxx, și suma de 150 de lei cu titlul de taxă de stat.

În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins ca neîntemeiată.

Prin decizia din 24 martie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de Munteanu Grigore.

S-a casat parțial hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 21 octombrie 2021, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Munteanu Iuliana împotriva lui Munteanu Grigore, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Râșcani cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori, încasarea pensiei de întreținerea a copiilor minori, încasarea pensiei pentru întreținerea fostului soț și încasarea cheltuielilor de judecată, în partea încasării pensiei pentru întreținerea fostului soț, și s-a emis o nouă hotărâre în această parte prin care s-a încasat din contul lui Munteanu Grigore în beneficiul lui Munteanu Iuliana pensia de întreținerea materială reciprocă a fostului soț în sumă de 1 500 de lei lunar, până la atingerea vârstei de 3 ani a copilului minor Xxxx, născut la xxxx.

În rest, hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 21 octombrie 2021,

s-a menținut.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut ca fiind justă soluția primei instanțe cu privire la necesitatea încasării din contul lui Munteanu Grigore a pensiei de întreținere a copiilor minori în mărime de 2 000 de lei/lunar, pentru fiecare copil. Or, la stabilirea cuantumului pensiei instanța de judecată a ținut cont de vârsta fragedă a copiilor, de timpul necesar acordat copiilor la vârsta respectivă, de cheltuielile pentru întreținerea copiilor și educarea acestora, precum îngrijirea acestora, în special din punct de vedere medical.

Instanța de apel a reținut că, din materialele cauzei se atestă că, Munteanu Grigore deține mijloace financiare considerabile, bunuri mobile, precum și salarii obținute la locurile de muncă din România și Germania, fapt confirmat prin comunicatele bancare (f.d. 48-49), adeverința eliberată de Agenția Servicii Publice (f.d. 50), precum și declarațiile de avere și interese personale pentru anul 2020 a Iulianei Munteanu, în care sunt incluse și datele cu privire la veniturile, bunurile imobile/mobile, mijloacele financiare ale soțului – Munteanu Grigore (f.d. 134-139).

Referitor la pretenția apelantului Munteanu Grigore privind respingerea cererii Iulianei Munteanu cu privire la încasarea pensiei de întreținere pentru fostul soț, instanța de apel a stabilit caracterul valid a stării de nevoie, precum și incapacitatea intimitei de a munci, întrucât se află în concediul de îngrijire a copilului minor Xxxx, născut la xxxx. Prin urmare, fiind întrunite condițiile pentru acordarea întreținerii fostei soții, iar careva temeuri de scutire a fostului soț de obligația de întreținere nu se atestă.

Instanța de apel a conchis că sunt întrunite condițiile legale garantate de legiuitor în vederea protejării soțului ocupat cu îngrijirea copilului comun timp de 3 ani după nașterea acestuia, în condițiile suspendării relațiilor de muncă ale Iulianei Munteanu în legătură cu aflarea acesteia în concediul de îngrijire a copilului minor Xxxx, născut la xxxx și lipsei unui suport material în vederea acoperirii necesităților personale distincte de cele a copiilor.

A stabilit că cuantumul pensiei de întreținerea materială reciprocă a fostului soț stabilit de instanța de fond în sumă de 2 500 de lei/lunar, este unul exagerat, având în vedere principiile echității, rezonabilității și interesul superior al copiilor minori or, Munteanu Grigore fiind obligat în achitarea sumei de 4 000 de lei/lunar pentru întreținerea a 2 copii minori, urmează a se ține cont și de posibilitatea material – financiară a acestuia de a întreține material și fosta soție Munteanu Iuliana.

A reținut că, Munteanu Iuliana deși a probat necesitatea și relevanța cheltuielilor suportate în legătură cu îngrijirea copiilor minori, nu a demonstrat necesitatea și utilitatea sumei de 2 500 lei/lunar pentru întreținerea sa or, nu a prezentat nici o probă sau calcul în acest sens.

Prin urmare, se consideră că suma de 1 500 de lei/lunar reprezintă un cuantum echitabil în coraport cu cel ce datorează întreținerea fostei soții – Munteanu Grigore, având în vedere obligația a acestuia de plăti pensia de întreținere lunară și a 2 copii minori.

La 24 mai 2022, Munteanu Iuliana a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei hotărâri noi prin care să fie casată decizia instanței de apel și menținută hotărârea primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că, decizia instanței de apel este ilegală, adoptată cu încălcarea esențială și aplicarea eronată a normelor de drept material.

Instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

A susținut că, aprecierea probelor de către instanța de apel a fost arbitrară, iar drept urmare a dus la încălcarea dreptului fundamental al reclamantei Munteanu Iuliana la un proces echitabil garantat de art. 6 § 1 CEDO.

A reiterat că căsătoria, pe lângă aspectele sociale și morale este și un parteneriat economic întemeiat pe ideea de sprijin reciproc al soților, astfel că este o iluzie faptul că fostul soț ar avea la îndemână mijloacele necesare pentru a-și asigura singur cele necesare unui trai decent, mai ales în cazul în care acesta suferă de o incapacitate de muncă. În cazul fostului soț care a dobândit această incapacitate de muncă înainte de căsătorie, precum și al celui care a dobândit incapacitatea de muncă în timpul căsătoriei ori în termen de un an de la desfacerea căsătoriei, un divorț poate avea consecințe grave, atât în plan emoțional și psihologic, cât și pe plan financiar. În condițiile în care fostul soț nu poate presta o activitate remunerată în cadrul unui raport de muncă, din cauza incapacității de muncă, nivelul de trai al fostului soț poate suferi un declin considerabil, aducându-l într-o stare de nevoie, ceea ce justifică obligația de întreținere a fostului soț.

A menționat că, la stabilirea sumei pensiei de întreținere, se ține cont de situația materială și familială a soților (foștilor soți), de alte circumstanțe importante. Astfel, instanța de apel a interpretat eronat norma legală în acest aspect și nu a ținut cont de starea materială a recurente și nici de celelalte circumstanțe importante.

Instanța de apel, verificând temeinicia și legalitatea hotărârii primei instanțe, a interpretat în mod arbitrar probele, ajungând la o concluzie greșită că quantumul pensiei de întreținere materială a fostului soț, stabilit de instanța de fond în sumă de 2500 de lei lunar este unul exagerat. Or, suma de 2 500 de lei este justificată având în vedere că Munteanu Iuliana nu dispune în prezent de alte surse de venit și este în incapacitate temporară de muncă fiind în concediu de îngrijire a copilului minor.

Obligația de întreținere a fostului soț aflat în nevoie din pricina unei incapacități de muncă vine ca o garanție a respectării principiilor morale și a regulilor de conviețuire socială.

A susținut că, instanța de apel nu a motivat care sunt argumentele pentru care consideră că suma de 1500 de lei, lunar pentru întreținerea fostei soții este echitabilă și care sunt probele care determină necesitatea micșorării quantumului stabilit de prima instanță. De asemenea, instanța nu a constatat careva circumstanțe care ar proba că pârâtul apelant nu are posibilitatea material - financiară de achita această sumă, la dosar nu se regăsesc careva probe care ar justifica acest fapt, iar în aceste circumstanțe legalitatea deciziei este grav afectată.

La 24 mai 2022, data de pe plicul poștal, Munteanu Grigore, reprezentat de avocatul Petru Istrati, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, în partea în care a fost admisă parțial cererea cu privire la încasarea pensiei de întreținere a fostului soț, emiterea unei decizii noi prin care să fie respinsă cererea de chemare în judecată în partea ce ține de încasarea pensiei de întreținere a fostului soț.

În motivarea recursului a indicat că, instanța de fond, a interpretat și a aplicat în mod eronat legea în ceea ce privește achitarea pensiei de întreținere a fostului soț.

A susținut că, obligația întreținerii fostului soț ocupat cu îngrijirea copilului comun timp de 3 ani după nașterea acestuia, apare, conform art. 83 lit. b) din Codul

familiei, în cazul în care fostul soț necesită sprijin material.

La caz, declarațiile intimatei și argumentele instanței de apel sunt contradictorii. Pe de o parte se afirmă că părțile sunt în litigiu în instanța de fond privind partajul averii comune în devălmășie și că recurentul dispune de anumite bunuri. Însă, având în vedere regimul juridic al proprietății comune în devălmășie, intimata la fel este proprietarul acestor bunuri și mijloace financiare, după cum afirmă în cererea de chemare în judecată, privind partajul averii comune în devălmășie.

Instituția întreținerii fostului soț care îngrijește de copilul comun până la vârsta de 3 ani nu urmează a fi aplicată nu în mod automat, dar reieșind din circumstanțele particulare ale fiecărui caz.

La 20 iunie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia cererilor de recurs depusă de Munteanu Iuliana și de către Munteanu Grigore, reprezentat de avocatul Petru Istrati, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 39, vol. II).

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a emis dispozitivul deciziei la 24 martie 2022.

La data de 13 iunie 2022 a fost expediată în adresa participanților la proces decizia motivată (f.d. 226, vol. II), însă date privind recepționarea acesteia la materialele cauzei lipsesc.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Recursul depus de către Munteanu Iuliana la 24 mai 2022, și recursul depus de către Munteanu Grigore, reprezentat de avocatul Petru Istrati, la 24 mai 2022 (data de pe plicul poștal), se consideră declarate în termenul stabilit de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursurilor completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererile de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temeii de

casare a deciziei contestate or, motivele recursurilor sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurențelor cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursurile declarate nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursurile declarate de Munteanu Iuliana și de către Munteanu Grigore, reprezentat de avocatul Istrati Petru, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de către Munteanu Iuliana și de către Munteanu Grigore, reprezentat de avocatul Istrati Petru,
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecători

Mariana Pitic

Victor Burduh